

št. 10. (5. marca 1849) „Pravega Slovenca“, ki javlja, da so na Štajerskem pri opetovanih volitvah brez ovir volili za Frankobrod, samo v Ptujju še ne. „Dunajske Novice“, ki poročajo o tej zadevi 25. februarja 1849 pišejo; „Ako bi Slovencev že ne nosili tako

GRAD BRANEK L. 1681.

goreče v svojem sercu (?), gotovo, ta iskrena domoljubnost, s katero vladarstvo povsod podpirajo, bi nas mogla primorati, ta narod ljubiti in čislati.“ Volitve so se vršile 3. maja; v svojem dnevniku Prelog ne navaja tega svojega delovanja, o katerem nas pouči natanko zadnje pismo. Iz približno istega časa imamo le opombo: „Dekan Cvetko in beg iz Ptujja“, tako da smo mislili začetkoma, da namigava ta opomba na te volitve v Ptujju, pri katerih bi mu bil pomagal Jaklinov naslednik dekan Cvetko. Lahko bi kaj takega sklepali iz teh nejasnih podatkov. Toda zagonetko teh lakoničnih besed nam je rešil g. stolni prošt Herg. Cvetko, ki je bil nadvse nadarjen mož, je bil suplent na bogoslovski stolici graškega vseučilišča, nad 20 let župnik v Lembahu in je prišel v Ptuj za dekana. L. 1848. je zabranil

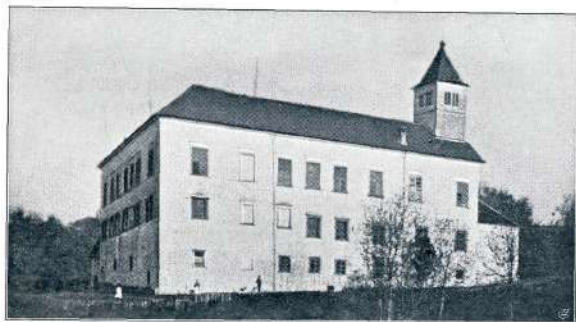
GRAD BRANEK L. 1825.

protestantu, poštarju ptujskemu, cerkveni pogreb; truplo je ležalo 30 dni, ne da bi ga pokopali; tožba je medtem trajala z raznimi oblastvi. Meščani so bili razjarjeni na dekana in ga hoteli odpraviti iz

Ptujja. Ker so mu še pretili tako, da je bil Cvetko v smrtni nevarnosti, je tiho izginil iz mesta, kar se mu je neki namignilo celo od cerkvene oblasti; dobil je ravno tedaj izpraznjeno dekanijo v Ljutomeru. Najbrž ta kratka Prelogova opazka meri na ta dogodek; vsekako je morala povzročiti mnogo hrupa in pozornosti, da je hotel Prelog pisati obširneje o njej.

Pismo, o katerem še vedno govorimo, pa nam tudi priča, da se začenja šele tega leta Prelogovo politično delovanje. Značilno je za njegovo delo, da si je odnekaj stavil za prvo načelo, da poučuje ljudstvo za narodnostni boj. Tudi iz tega pisma izvemo, da je že tedaj izobraževal kmete ob nedeljah in praznikih v političnih pravica in jim vcepaval narodno čutenje. Politični načrt iz te dobe, ki je še nejasen, je izpopolnjeval in poizkušal vse svoje življenje ga uresničiti dejanski.

Učil se je pri drugih Slovanih; v pismu piše nadalje: „Čehu vu novicah štejem jako za svojo narodnost branijo se — močneši so — več potre-

GRAD BRANEK SEDAJ

bujo i prositi mori. — Palacky je vraži dečko, koji se vseh nemcof ne bojo! zato neka živi!“ Palacky je ugajal tudi Prelogu s svojim nastopanjem. Najbrž se pa ta opomba naslanja na pismo, katero je veliki Čeh pisal 11. aprila 1848, odklonivši povabilo 50 članov iz Frankobroda k udeležbi tamošnjih posvetovanj. Prelog v teh stvkih le občuduje Čeh; ne moremo pa pritrditi, da bi bilo to znak skromnosti, plahosti in zavedajoče se nezmožnosti, kakor misli tovariš dr. Ilesič v listku, ki mi ga je poslal s podatki; zato odpade tudi druga Ilesičeva trditve, da se to slabo sklada z „zjedinenjem Slavjanov“ in z nasvetom, ki ga daje brž nato Hrvatom, naj Madžarom takoj od početka pokažejo, „da od vesela slavjani, kojih vu Austrijskom cesarstvu 20 milionov je, od madjarov (5 milijonov) zapovedi prijemali ne budu.“

Dr. Prelog je delal 1848. l. že dejansko v politiki; pozna se pa, da je bil precej osamel v Ljuto-